

PRZEPUSZCZAĆ (185) *vb impf*

e oraz a jasne.

inf przepuszczać (25). ◇ *praes 1 sg* przepuszczam (17). ◇ *2 sg* przepuszczasz (6). ◇ *3 sg* przepuszcza (70). ◇ *1 pl* przepuszczamy (1). ◇ *2 pl* przepuszczacie (2). ◇ *3 pl* przepuszczają (8). ◇ *praet 2 sg m* przepuszcząłeś, -eś, -ś przepuszczął (3). ◇ *3 sg m* przepuszczął (9). ◇ *3 pl m pers* przepuszczali (5). ◇ *fut 3 pl m pers* przepuszczać będą (1). ◇ *imp 2 sg* przepuszczaj (7). ◇ *3 sg* niech przepuszcza (1). ◇ *2 pl* przepuszczajmy (1). ◇ *du* przepuszczajwa (1) *BielRozm.* ◇ *con 2 sg m* by przepuszczął *SienLek* (2), byś przepuszczął (1) *LibLeg.* ◇ *3 sg m* by przepuszczął (5). ◇ *2 pl m pers* byście przepuszczali (1). ◇ *3 pl m pers* by przepuszczali (2). ◇ *part praes act* przepuszczając (17).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII – XVIII w. s.v. przepuścić.

1. *Pozwalać przejść lub przejechać przez jakieś terytorium lub przez granicę; transmittere Mącz, Calep, Cn; permittere JanStat; dare iter a. transitum, tramittere Cn [w tym: kogo (6), co (1)] (9) : bo kiedi tam niebedzie przewozv miał yndzie [...] niemoze fyę nygdzie dobiz na one strone, A thak [...] abis tam zadne⁸⁰ nieprzepvfczał vczynialy [lege: uczynią-li] skode yaką wpansthvie przyacziela naschego *LibLeg* 10/58; poniewasz gdj myr yefth. the nadzieye mam o nim m. panye [tj. o królu polskim] Ze tobie pošli tve przepvfczacz będą *LibLeg* 11/10; *Mącz* 227c; *Calep* 1080b; *SarnStat* 1233; [Gdzie thefz tego na liłczie niebendzie wlozono, yakowich towarow przepufczac niema *MetrKor* 1582 129/115v].*

przepuszczać przez co (1): owfzem y tych/ którzyby ku nieprzyacielfkiéy ftronie chćieli przyftać: tedy przez źemie fwé niemią przepufczac ku fzkodzie y obrážie drugiego krom chytróci y zdrády którymkolwiek fpofohem. *SarnStat* 1113.

Zwrot: »wolno przepuszczać« (2): Ale to przedfię Lubczanie vczynili [tj. pobrali okręty holanderskie] nád wolą krolá Duńfkiego/ ktory Holándry wolno przepufcztał zá ich powolnością. *BielKron* 408; [celnicy] owfzem zá przysięgą v grodu/ álbo piérwzýy Komory wolno przepufczaiąc myt od zbóz y towarów wfzelákich fzlácheckich oboygá narodu brác nie máią/ *sub poena* ftá kóp Litewfkich. *SarnStat* 405.

Przen (1) : Bieda wám licemiernicy/ [...] bo zamykacie krolewftwo niebieskie przed ludzmi/ a fami tam nie wnidziecie/ bo niewierzycie w mię/ ani tych przepufczacie ktorzy wnidz chtzą *OpecŻyw* 76v.

2. *Przemieszczać substancje płynne, sypkie lub gazowe (6) :*

a. *Przedzwać, przesiewać; colare, incernere Calep (2) :* Colo – Przedzwać, przepufczwać. *Calep* 216b, 518b.

b. *Przelewać do innego naczynia lub przez coś (3) :*

przepuszczać z czego do czego (1): Elutrio – Zienego naczinią do drugiego przepufczwać. *Calep* 357b.

Zwrot: »przez gardło przepuszczać« = polykać (1): Glutio, Połykam rázem pres gárdło przepufczcam. *Mącz* 147a.

Przen (1) :

Zwrot: »przez garło przepuszczać« = *trwonić* (1): Degulo – Przez garło przepuszczać, marnie trawie. *Calep* 298a.

c. *Umożliwiać przeniknięcie na zewnątrz* [co] (1) : pómniąc/ że zimie meaty ziemné są goręczłzé/ gdy ziemią po wierzchu zmárzła/ nie ták ich łatwie przepuszcza *Oczko* 9.

3. *Usuwać z organizmu zbędne substancje* [co] (14) :

Zwroty: »mocz zatrzymany (a. zastanowiony) przepuszczać« (2): [czarnogłów] Mocz zatrzymany przepuszcza. *FalZioł* ++4a, I 112c; [[*pieprzyczka albo włoska rzezucha*] Też nádymanie czyni/ mocz zaftánowiony przepuszcza. *SienHerb* 137b (*Linde s.v. przepuścić*)].

»zastanowienie [czego] przepuszczać« (3): [cząbr] Vriny zaftánowienie przepuszcza. *FalZioł* ++4b; Theż gdy khorzeń [*pokrzyku*] do macicze wetkniesz zaftánowienie rzeczy niewieścich przepuszcza *FalZioł* I 87c, I 144d.

a. *Przeczyszczać, powodować wypróżnienie, stosując lewatywę lub odpowiednie lekarstwo, albo mieć właściwość przeczyszczania* (9) :

Zwrot: »żywot przepuszczać« [szyk zmienny] (9): *FalZioł* IV 38a; Żywot małzli ściśniony/ pátrż aby ij przepuszczał: iefli przepuszczone/ aby ij wściągáł á ftánowił. *SienLek* 4v; Anić lye godzi nátychmiałt w niemocy żywotá przepuszczać/ Ale miárą á powłciągłością ktemu przypráwiác aby lye lurowe wilkości w żołądku ftrawiły. *SienLek* 37v; Stárzy lekarze ták żywot przepuszczáli: Dáli choremu ciepłą wodę tylko pić: iefli to nierużyło/ Winá miodu przymieszáli: álbo Fenugrekum nówárzywfy w wodzie/ dáli pić. *SienLek* 37v, 39 [3 r.], 41v, 99v.

b. [*Powodować pęknięcie wrzodu* [co]: Też lifty [*pokrzyku*] ftłuczone z mąką ięczmienną/ á ftęgo plałtr wczynić [...]/ bólączki twarde przepuszcza *SienHerb* 107a.]

4. *Przebaczać, nie potępiać, traktować pobłaźliwie, puszczać w niepamięć czyjeś przewinienie; parcere* *Vulg, Modrz, Cn*; *ignoscere* *Mącz, Calep, Cn*; *condonare* *Calep, Cn*; *dimittere, remittere* *PolAnt*; *amittere, concedere impunitatem a. peccatum, dare impunitatem a. pietabi veniam, facere gratiam, tribuere veniam* *Cn* (52) : *Ignosco, Przepuszczać/ Odpuszczam/ Przeglądam co komu. Mącz* 251a; *Calep* 236b, [502]b.

przepuszczać komu (11): (*did*) Iozeph braciey miłósci/ wie [!] przepuszcza (–) [...] A tak iuż wam to odpuszczam gdyście k temu przyżli Iuż nie płacicie *RejJóz* O8v; *BielKron* 351v; *Temperare alicui, Szánować kogo/ przepuszczać mu. Mącz* 443a; *HistRzym* [118]; Potym/ iefliby sie czego nieprzyftoynego dopuścili/ gdy káiánia y karánia potrzebá/ żeby [*rodzice*] dziećiom dla piełszczoty nic nieprzepuszczáli. *KuczbKat* 310; *RejZwierc* 147v; [*Bóg grzechy odpuszcza*] Gdy bliżnym náłzym przepuszczámy *WujJud* 234v; Przeto siądż zá ftól/ mój dobry sąsiedzie/ Boś dawno bywał przy tákíey bieśiedzie/ Gdzie śmiechu więcéy niż potraw dawáią: Ale poetom wżytko przepuszczáią. *KochFr* 8; *SkarKazSej* 707a; [A przepuść nám náłze winy/ Boć tełż i my przepuszczámy/ wżelkiemu który nám winién *MurzNT Luc* 11/4; *HistTroj Ev*]. *Cf* »sobie przepuszczać«, »winnym przepuszczać«.

przepuszczać co (3): Ali głównik zákupi świádki kłódą piwá/ Iefcze ftóná czyniąca/ zołtanie w tym krzywá. Muśi przełtác przyziaciel czynić o zabićie/ Gdy to ták przepuszczáią/ v nas połpolicie. *BielSat* E; *KochFr* 8. *Cf* »przepuszczać winę«.

[*Ze zdaniem dopełnieniowym*: Bogini Dianá iuż sie vlitowála nád tą pánną/ á Agámemnonowi przepuścza co był przewinił/ inłzą ofiárą chce áby ią błagał. *HistTroj Ev.*]

W przeciwstawieniu: »przepuszczać ... karać« (1): A iłz to być niemogło [...] áby [*król*] kogo rozgniewać niemiał winnym przepuścziąc/ niewinne karząc *BiałKaz M4v*.

W połączeniu szeregowym (1): y przeto [*P. Bóg*] łáfkę swoię od niego oddalił. [...] A iednák ná oświádczenie wolney woley ludzkiej/ kazał go [*faraona*] Moyzełzowi vpominác/ y karać/ y częłto mu gdy się modlił przepuścziác. *SkarKazSej 707a*.

W charakterystycznych połączeniach: *przepuszczać bliźnim naszym, braciej (bratowi) (2), dzieciom, nieprzyjacielowi*.

Zwroty: »sobie przepuszczać« (1): Im więcý łám łobie tu przepuścziás/ á łwego ciała náladuiełs/ tym ciężéy potym będziełs cirpiál *OpecŻyw 191v*.

»przepuszczać winę« (1): Trzebać młodym diłcipliny/ Nie przepuścziác żadney winy *BielKom E3*.

»winnym przepuszczać« (1): *BiałKaz M4v* cf *W przeciwstawieniu*.

a. O Bogu lub w Jego imieniu: wybaczać grzechy (36) :

przepuszczać komu, czemu (żywotne) (27): A ták y teráz miły pánie pomni ná to/ iákoś łáfkáwie wyłlycháwał onych/ á nietylko wich prozbách áleś y drugim dla nich przepuścziál *RejPs 145v, 198; RejWiz 164*; A dla tegoż czeka Pan áby się zmiłował nád wámi/ y ták wywyżłzon będzie wam przepuścziąc [*ut misereatur*]/ ábowiem Pan iełt Bog łádu *BibRadz Is 30/18, 4.Esdr 3/30*; Pan przy dobrych złym przepuścza. *RejAp 38 marg [idem Ee3v, Ff4]*; Abowiem łłuchay [...] / iż [...] nie tylko wiernym á łtałym/ ále y tym [...] / ktorzy sie ielzcze nie záprzeli Pána łwego/ [...] Pan przepuścziác raczy *RejAp 83, Ee3v, Ff4; RejPos 188v, 195v marg*; Iáko pan Bog dla złości y miłółnikom łwoim nie przepuścza *RejZwierc 257v marg [idem Aaa4v], 2, 47v marg, Aaa4v, Bbbv; WujJud 234; BudBib Ps 58/6*; Iam ciebie [*Szawle*] ták zámilował/ á ty mnie nienawidził? ia ciebie łtráćić y wnet zabić y do piekła połłác łłufznie mogę/ á przedłię tobie przepuścziám á twe^{go} vpámiełtania czekám *SkarŻyw 81, 492; WujNT 212. Cf Zwroty*.

przepuszczać co (14): Wiemy to miły pánie iłz zdawna tobie iełt myłł podniołła łprzeciwna ktoreieś nieprzepuścziál żadnemu łtworzeniu: a łnadz y angiołom łwoiem *RejPs 198; RejPos 199v*; DIabel potym on Anyoł łprołny/ kthory dla pychy á dla niepołłufzełłtwa był łtráczon z niebá/ [...] gdyż ten Pan pychy á niepołłufzełłtwa żadnemu łtworzeniu przepuścziác nie raczy *RejZwierc 2; ModrzBaz 94. Cf Zwroty*.

Z przysłówkiem ilościowym zastępującym dopełnienie bliższe (1): [*Chrystus mówi*:] Gdym poznał yż się [*człowiek*] obaciłł Wielém wiecz przepuścziác racził *RejKup ee4*.

W przeciwstawieniu: »przepuszczać ... karać« (1): A nigdy [*Pan*] thákim Prorokom/ áni onym kthorzy sie im zwieść dáli/ przepuścziác nie raczył/ ále záwždy łrodze karał tákowá niewdzyęcność *RejPos 188v*.

Zwroty: »grzechy przepuszczać« [*w tym: komu (3)*] = *dimittere a. remittere peccata PolAnt; condonare peccatum Cn [szyk zmienny] (6)*: Bom i iá przed tem wielé grzechow płódził/ ále mię ty nic nieobchódził/ zém vfał iuż mi ich bóğ nie poczytá/ i dlá Chriłtuła mi ie przepuścziác. *MurzHist*

L2, Fv; Ażebyście wiedzieli iż fyn człowieczy má moc na ziemi przepuśczać grzēchy. *MurzNT Matth 9/6, Matth 9/5, k. 73v; KuczbKat 415.*

»grzechy przepuszczacz« [w tym: komu (1)] = udzielać rozgrzeszenia (2): ale téż oni miaŕto niego chrcili/ Io. 4. duchem świętem/ i grzēchy imięniem iego przepuśczczali *MurzNT 178v; (did) Iezus przyŕzedŕzy do Piotra. (-) [...] Będziefz téż vmiál ná potym Wyrozumief drugim grzefznym. Latwie im grzechy przepuśczczacz MWilkHist Iv.*

»przepuszczacz grzeszaczemu« (2): Wfytadalem fie wfzech vczynkow moich/ wiedzac ze nie przepuśczczalz grzelzaczemu [sciens quod non parceres delinquenti]. *Leop Iob 9/28 [idem] WujJud 105.*

»przepuszczacz [komu] występk« (1): Wypifuie rádoŕc świętych y dzięki Pánu/ iż nie przepuśczczacz złoŕnikom złoŕciwych wyŕtępkow ich. *RejAp CC4.*

Szeregi: »cierpieć i przepuszczacz« (1): Y widzialem iákoŕ im ćierpiał choćiaz grzefzyli/ y przepuśczczales [sustines eos peccantes et pepercisti] tym co fię złoŕciwie ŕprawowáli *BibRadz 4.Esdr 3/30.*

»przepuszczacz i folgowacz« (1): Y pifmo iáwnie ŕwiadczy/ ze dla Dawidá/ dla Abráhámá/ Izááká/ nietylko żywych ále y po ŕmierći/ częfto Pan Bog ludu przepuśczczalz y folgowalz. *WujJud 234.*

»karać a nie przepuszczacz« (1): Ieft bowiem Bog on nayŕprawiedliwŕzy á nayoftroźnieyŕzy ŕdzia/ ktory wfzelkie kłámftwo karze/ á żadney niepráwoŕci nieprzepuśczczacz [omne puniens mendacium, nulli parcens iniquitati]. *ModrzBaz 94.*

»litowacz się i przepuszczacz« (1): Na oŕstatek mu i to przypominál/ ze ręka pańŕká nie ieft ŕkroconá ktore⁸⁹ wláfnoc ieft/ litowacz się i przepuśczczacz *MurzHist I2v.*

»przepatrowacz a przepuszczacz« (1): wiele inych przygod á vpadkow ludzkich Pan przepátrowacz á przepuśczczacz raczył/ ále thego ták márníego przypadku ludzkiego/ [...] nigdy żadnemu ŕtworzeniu przepuŕcić nie raczył. *RejPos 199v.*

[Wiele użyc trudnych do odróżnienia od znac. 5.a.a. i być może tam powinny się znaleźć.]

5. Nie wyrzadzacz komuŕ (rzadko czemuŕ) czegoŕ złego (39) :

a. Darowycz karę (15) :

*przepuszczacz komu (10): LibLeg 11/141v; PRzy karániu złodzieiow/ ŕdzia ma pilnie báczyć/ áby téż y tym nieprzepuśczczalz/ kthorzy w ten czás gdy złodzieie imuiá/ rzeczy przy nich náleźione ŕobie biorá *GroicPorz kk2v; Są niektorzy co ták rozumieią áby then Mężoboycá miał być wolen od ŕmierći/ kthory inych zá obietnicá wolnoŕci wiele łotrow wyda: Wfzákze ŕdzia tákemu przepuśczczacz nie ma. GroicPorz mm2; Vżyway ŕwego vrzędu ŕprawiedliwie/ dobre miłuy/ á nieprzyaciele moie kárz/ y mnie nie przepuśczczay iefli wykroczyć. BielKron 148v; HistRzym 57v; GórnRozm D2. Cf Zwrot.**

*przepuszczacz co (3): LibLeg 11/141v; CESArz Domicyan moźny á bárzo mądry/ á nádewŕŕyftko wielmi ŕprawiedliwy pánowalz/ bo nikomu nic nie przepuśczczalz *HistRzym 57v; W kupowániu y przedawániu ktorychkolwiek rzeczy/ iefliby kto vmyŕlnie iáki fáłz vczynił/ niech tego Vrząd nieprzepuśczczacz [ne impune fiat]. ModrzBaz 34.**

Ze zdaniem dopelnieniowym (1): O lotrze przekłety [Judaszu]/ a zráydtza niewierny/ nadelwa okrutnieyŕŕy/ ktory przepuŕczacz s przyrodzeniá/ kto fie mu korzy ij na ziemię przed nim padá/ a tys nadeń froźŕy zráydtza przekłety. OpecŻyw 92.

W przeciwstawieniu: »przepuszczać ... (za)szkodzić« (2): *BierEz* Mv; (*nagł*) Nauki Krattełowe ty były. (–) Dobrego łzanuy á złego nie żałuy, bowiem taki dobrim wiele załzkodzi kto złemu przepuścza *BielŻyw* 36.

Przysłowie: Ktokolwiek przepuścza złemu/ Ten łzkodzi ząwždy dobremu *BierEz* Mv; *BielŻyw* 36; Nie dobrze to M. pánie/ iż w.m. ták iáko y kfiądz Bifkup wolifz miłofierdziem być/ niż łprawiedliwością łławnuy: ábowiem ktho przepuścza złemu/ czyni dobremu krzywdę. *GórnDworz* E5.

Zwrot: »przepuszczać złemu« [szyk zmienny] (4): Złemu nie przepuścżay. *BierEz* M. Cf *Przysłowie*.

Szereg: »nie przepuszczać i nie folgować« (1): thakowem lyvdzyam bifczye thego nyeprepvfćzaly y nyefolgowały. Włchiftkye bifczye moczyne a okrvthnye łkaracz daly. *LibLeg* 11/141v.

a. *O Bogu* (3) : Pan nie przepuścza gdzie pánuie łzátan. *RejAp* Ee3v [*idem*] 24v *margin*.

Zwrot: »doczesne karanie przepuszczać [komu]« (1): áby nam Pan Bog y doczełne karánie/ ktorego nie ząwłze ná Spowiedzi przepuścza/ odpuścć raczył *WujJud* 92v.

b. *Nie wyrządzać szkody (też nie zabrać sobie, nie zabić), mając taką możliwość, oszczędzać; parcere* *Vulg, PolAnt, Calep, Cn; temperare Mącz, Cn* [*w tym: z przeczeniem: traktować źle tak jak wszystkich innych, też: gromić, wytykać błędy* (22)] (24) : Rozbiłeł namiot gniewu/ á goniłeł nas mordowałeł nic nie przepuścżáięc. *BibRadz Thren* 3/43; Y pokądze ták będzie [*Babilończyk zesłany przez Jahwe*] rozciągał łieci ty łwoie/ á iuz thák wiecznie zábiiáł narody nieprzepuścżáięc? *BibRadz Hab* 1/17; *Temperans nomen genitivo iunctum, ut temperans rei, Szánuyęc/ przepuścżáyęc/ etc. Mącz* 443a; *Calep* [755]a; Iednák iefliże pádnie co ná łkrzydło twoié/ Nieprzepuścżay *WyprPl* C3v.

(*nie*) *przepuszczać komu, czemu* (17): Kácerzomci przywoita kołcyoł tągác/ odłączác/ náłładowce łobye yednáć/ trzodzye nyeprepufćzác/ rołtyrki łyać/ [...] á włafny kołcyoł łtawić. *KromRozm I* O4v, Nv; *Leop Zach* 11/5; Ná drugi rok zálię krol Francufki do Artezyey [*wciągnął*]/ wielką łzkodę vczynił. Tákze mu zálię Márya kfiężná Belgarum wiele vczyniá/ nie przepuścżáięc wdowam áni łsirotom áni połpolitemu człowieu. *BielKron* 191; A nákoniec [*Pan*] y oney łkrzyni ktorą im był dał miáłto przymierza/ w ktorey było przykazánie iego/ á mieli ią zá wielką łwiátość v łiebie/ nigdy przepuścżác nie raczył/ á włzytko ná łup á ná łrogie rozłzárpane dopuścżác raczył. *RejZwierc* 257v; Vciłłmy vbogiego/ łprawiedliwego: á nie przepuścżaymy wdowie/ áni łię tefz włtydaymy łzedziwołci łtarcá wlećiech podełzłego. *BudBib Sap* 2/10; *BielRozm* 3; (*nagł*) *De iniuriotis erga parentes*. (–) A Iż tęcz łwowełńtwo ludzkie ták łie rozłciągnęło/ iż nie tylko obcym/ ále y włafnym łwoim rodzicóm/ y inłzym krewnym powinowátym/ nieprzepuścżaięc. Przetóz [...] *SarnStat* 587; [*LorichKosz* 141]. Cf *Zwroty*.

[*W przeciwstawieniach:* »przepuszczać ... bić, mordować«: aby lepak kto nierzekł. Krukóm przepuścza á gołębice łzárpa á morduię. *LorichKosz* 141; Cum verberem quare putas quod parcam Gdycz biję czemułz rozumiełż że przepuścżam. *UrsinGramm* 222.]

Zwroty: »nikomu (a. żadnemu) nie przepuszczać« = *wszystkich zabijać* [szyk zmienny] (6): Drugiego roku w targnąwłzp [!] w ziemię Smolenłką y Czýrnieiowłką, okrutne pobicie czynili nikomu nieprzepuścżaięc [*nulli aetati parcentes*] *MiechGlab* 4; Iazon zálię czynił mord nad miełczżány łwemi/ żadnemu nie przepuścżáięc [*proprium immisericorditer*] *BibRadz 2.Mach* 5/6;

Przykazał tedy Holofernefowi Hetmánowi swojemu/ aby sie gotował z wojskiem przeciw im/ a żadnemu nie przepuszczał/ zabijał a miałta palił. *BielKron* 113, 48, 232, 380v.

»nikomu nie przepuszczać« = *nie mieć względu na nikogo* (1): Tam iakim był kaznodzieją/ iako przykładnym/ iako złości karał/ iako prawdę mówiąc nikomu nie przepuszczał. *WróbŻółtGlab* A4v.

»sobie przepuszczać« (1): przeto panie Derfniaku/ nietelko komu inemu dla niey [prawdy]/ ale y sobie byś w.m. nie miał przepuszczać *GórnDworz* Cc8v.

»zdrowiu swemu nie przepuszczać« = *nie oszczędzać się, nie szczędzić wysiłku* (1): A wracając się na zad/ gdziekolwiek o głębszych ciemnościach pogańskich wstąpił/ tam siedł zdrowiu swemu nieprzepuszcżając/ a czarty burząc: iednego prawdziwego Boga narodzonego zdziewice/ do serc ludzkich wnoził. *SkarŻyw* 231.

Szereg: »nie folgować a nie przepuszczać« (1): Y pasterzowie ich [bydła] nie folgowali a nie przepuszcżali im [non parcebant eis] *Leop Zach* 11/5.

Przen: *Wszystkich spotykać, nikogo nie pomijać* (2) :

Fraza: »śmierć żadnemu nie przepuszcza« (1): Podemną iest doł piekielny: nádemną iest miecz oftry/ to iest boży ład/ gotowy oddzielić dużą od ciąłá/ przedemną miecz oftry/ to iest śmierć która żadnemu nieprzepuszcża/ a niżli sie nądziewam tedy przydzie *HistRzym* 94v.

Zwrot: »żadnemu nie przepuszczać« (2): Bruta fulmina, Piorunowe vderzenie/ które żadnemu nie przepuszcża/ to yest/ nie ma na nikogo osobliwego względu/ wżifki za równo strąży *Mącz* 27b. *Cf Fraza*.

6. *Zsyłać, zwłaszcza coś złego, karać lub doświadczać czymś (zwykle o Bogu); immittere Vulg; inferre PolAnt; inicere Cn [w tym: kogo, co (50)] (58)* : Słuchaycież rozgi/ y tego który ią przepuszcża [quis constituit eam]. *BibRadz Mich* 6/9; *Nápomina [psalm]* wżytki wykupione od Pana [...]. Okázując rozmaíte sposoby kthorych używał [...] Przepuszcżając łzczęćcie y niełzczęćcie/ chcąc ie [ludzi] przywieść ku sobie. *BibRadz Ps* 107 arg, *Ps* 107 arg; A tu sie dokończyły sławne krolestwa potomkow Dawidowych/ prze ktore przyczyny albo grzechy/ Pan Bog wie/ tylko sie s pímá náyduie iż [...] dla łákomstw/ cudzołóstwá/ ściłkánia vbogich/ nieczynienia łprawiedliwości/ to Pan Bog przepuszcża. *BielKron* 91v, 171v; Pan złe Doktory za grzechy przepuszcża. *RejPos* 205v marg; Czemu Pan głody/ mory/ ognye/ przepuszcża. *RejPos* 276v marg; *WujJudConf* 4v; Dziewiątą plagą karał Egipt Pan Bog/ przepuszcżając na podniesienie łarki Moyżeszowey w niebo/ tak wielkie ciemności przez trzy dni/ iłz się żaden człek z mieycá ruszyć nieśmiał *SkarŻyw* 480; *CzechEp* 368; *Pátrz* [...] iákie łzubienice [tyrani kościoła] budowáli/ iákie piece zápaláli/ iákie okrutne bestye przepuszcżáli/ a przedsię Kościoła zburzyć y zniszczyć nie mogli. *ReszPrz* 5; gdyż też Pan Bog kácerstwá y błędy przepuszcża/ aby/ iáko ś. *Páweł* mowi: ktorzy są doświadczeni byli wyiáwieni *ReszPrz* 27; Acz połpolicie dla grzechow Pan Bog choroby przepuszcża: ale też czáfem dla doświadczenia cierpliwości/ y dla wyławienia łwego w ich vzdrowieniu. *WujNT* 345, 531 marg; *SkarKazSej* 675b; [ArgWykład 38/131; bo się Bog o to gniewa kiedy iego rzeczy krádną/ y obiecuię o to karać/ a głody y infze káźni przepuszcżać. *Respons K*].

przepuszczać na kogo, na co (33): miły bog przepuszcża na łweé wybrané/ klopoty/ łmutki/ ku rozmnożeniu odplaty. *OpecŻyw* 13v, 48; *WróbŻółt* M7v; Acz on [Bóg] czáfem doświadcza nás iáko

złotnik frzebrá przez ogień przepuścziáiąc ná nas czálem trofki y niewczefnoći żywotá náffe⁸⁰. *RejPs* 95v, Ff4v; *RejJóz* B5; *KrowObr* 237v, 238 marg, Rr2; *OrzList* f2v; Tę tho [sztukę czarnoksięską zwaną tromancją] mieniá wmiáł Moizelz/ ktory [...] grady/ niemocy/ ná ludzi/ ná bydło/ pod Fáráonem krolém przepuścziáł *BielKron* 46; Po tych niefortunách/ ktore ná ten czás ná krześciáńki lud Pan Bog przepuścziáć raczył/ Krol Ferdynándus miáł Syem w Czechách *BielKron* 219v, 219v, 288v; Ty [*Parki*] żywot lucki w mocy máyá/ łzczęście y niezłzczęście ná ludzie przepuścziáją. *Mqcz* 58a; *OrzQuin* O4; A zázwdy wzrúfza człówieká złościwego/ áby wćifkáł niewinnego (marg) Pan przepuścziáa człówieká ná człówieká. (-) *RejPos* 49v; Abowiem/ ták iákoś fłyfzał/ ná wierne przepuścziáa vpadki/ áby dofwidłfzywłzy ftałości ich/ rozmnażáł pociechy ich *RejPos* 51, 82, 85v, 276v; *BudBib* I 369a marg [2 r.]; *BudNT* Hhv; tedyby nigdy cíelefney niewoley ná nie [*Izraela*] nie przepuścziáł Bog: ále iż zgrzełzyli/ á dla grzechow w niewolá śmierci y pieklá wpadáli: przeto ich Bog dla tego ludziom w niewolá podawáł *CzechRozm* 119; nieprzepuścziáy Boże tákiey złey myfli ná fługę twoię. *SkarŻyw* 225, A4v, 244; *LatHar* 593; ktore [obciężenie wzroku i słuchu dusznego] według tegoż Proroká [*Bóg*] przepuścziáć zwykl ná tych/ ktorzy vporowi fwemu przedwziętemu á áffektom/ nizeli głólowi iego więcej dogadzáiá. *PowodPr* 6; [*BiałPos* 104 (*Linde s.v. przepuścić*)]. Cf »plagę przepuszczać«, »przepuszczać złe rzeczy«.

przepuszczać za co [= jako co] (2): ale niepodobieńftwo aby on zacny mąż tak plugáwe y iadowite miáł ieść robáctwo ktore Bog zá ofobliwą kazń na ludzi czálem przepuścziáa. *BudNT* Hhv; Co tełz zá karánie Odłzczepieńftwá Pan Bog przepuścziáa/ ifz się niepołtułzeńftwo niepołtułzeńftwem karze. *SkarJedn* 363.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A wízákoż then Pan iákie ferce v człówieká widzi/ tákiey mu tełz fwey woley dopułzcziáa/ á przepuścziáa ty ziemłkie mocarze iż im tákich myfli ich dopomagáiá/ á wywylzáiá możności ich *RejPos* 34.

W charakterystycznych połączeniach: przepuszczać błędy, choroby, ciemności, frasunki, głody, grom, kacerstwo, kłopoty, niedostatki, niefortuny, nieszczęście, nieurodzaje, niewczesności, ogień (ogień) (4), pomstę(-y) (2), powietrza, przeciwność, rozgę [= karę], smutek(-ki) (2), (nagłą) śmierć (3), troski, trudności, uciski, udręczenie, upadki, złe doktory; przepuszczać na kościół święty, na krześcijany (krześcijański lud, krześcijaństwo) (3), na lud (ludzi(e)) (sw(oj)e) wybrane (8), na omyłne zbory swoje, na sługę twoją, na sprawiedliwe (2), [na świat], na wierne, na złośniki; przepuszczać dla grzechow, za grzechy.

Zwroty: »karanie przepuszczać« (3): Cięłkie á frogie karanie przepuścziáa pan Bog dla cudzolołftwa/ á cíelefnich nieczifftich grzechow. *SeklKat* K3v, L3; A załz niełpráwiedliwy Bog ktory karánie przepuścziáa [*inferens iram*]? *BibRadz Rom* 3/6.

»plagę przepuszczać [na kogo]« (5): *WróbŻółt* qq5; tedy dziwne á iáwne y frogie plági Pan nań [*na faraona*] przepuścziáć raczył *RejPos* 56; *BielSat* D4v; *BielRozm* 32; było wielkie nárzekánie ná oycę fwięte od połpolitych ludzi/ mowiáć: iż to bogowie ná nas plági przepuścziááiá żełmy ich odłtápiłi/ á do inłzego się rzuciłi *BielKron* 158v.

»przepuszczać złe rzeczy (a. wiele złego)« [*w tym: na kogo* (1)] = *immittere mala Vulg* [*szyk zmienny*] (3): wyeł pan bog włzechmoguczy zlego na krzełczyanłftwo przepuścziáa *LibLeg* 8/133; Acz

tenże Melanchton vczy. Iż pewna to rzecz yełt/ iż wśłyftki rzeczy bywają od bogá spráwowáne/ bądź dobre/ bądź złe. Abowim nye tylko przepuścza złe/ ále y włałtne ye czyni/ Yáko Dawidowo cudzołóstwo *KromRozm I H2; Leop 4.Esdr 16/8.*

W przen (3) : Dla czego pan bog przepuścza pogáńská rękę ná krzełciány. *RejPs Ff4v.*

Zwrot: »krzyż przepuszczacz« (2): Czemu pan krzyłz przepuścztza ná wybrane swoie. *KrowObr Rr2 [idem] 238 marg.*

7. Pozwalać, dopuszczać (2) : Remitto – Ná pierłze miełłze odlełam. [...] Aliquando pro recreo et reficio. Przepuśczaam doz walam [!]. *Calep 909b.*

przepuszczacz czemu (1): A przetho tego mamy łtrzedz/ áby [= *abyś*] mu [*żółdkowi*] potrzebnego pokármu nie wściágał/ á więcey też nie przepuśczał/ iedno co może dobrze łtrawić. *SienLek 3.*

[*cum A cum inf: y wssadziły gi [Jezusa] wciemnyce barzo cziemna, ostawywssy nadnym strossa wyelga, ktorimze przikazaly, ysby nyeprzepussaly [!] go nywyeden czas, any wyedne godzinie spacz any odpocziwacz SprChęd 55/29, 47/19.*]

8. Pozwalać koniowi się wybiegać [co (żywotne)] (1) : przepuśczaam go z drugim koniem ná onym mieyłcu gdzie małz o wetę puśczać/ á niech łye dobrze zágrzeie. *SienLek 189.*

9. Przystawać, nie czynić czegoś nadal (2) : Intermitto – Na czas odkładam, przepuśczaam. *Calep 552b.*

cum inf (z przeczeniem) (1): Bowiem y w dni łwięte Turkowie y inłzy pogani nie przepuśczaam mordowac krzełciańłwa. *WróbŻółt Z4v; [chczecie wierzicz, nyeprzepvsczaczie wyerzicz. SprChęd 17/29].*

10. Myśleć, rozmyślać nad czymś [iż] (1) : iako głębokie myłli tve, to iełt przepuśczenie, gdy przepuśczaamł iż zli ludzie maia łzczęłcie na tym łwiece a dobrzy vcifnienie y łmętki. *WróbŻółt ff4.*

*** Bez wystarczającego kontekstu (1) : Parco, Przepuśczaam/ skąpię/ ołzcządzam łie/ záłuyę. *Mącz 277c.*

Synonimy: 2.a. przebijać, przecedzac, przesiewać; b. przelewać; c. przenikać; 3.a. przeczysćiac, purgować; 4. folgować, litowac się, pobłazac, przebaczac, przezirac; 5.a. darowac, przebaczac; 6. dołwiadczac, karac; 7. dopuszczac, pozwalac; 9. przystawac; 10. myslęc, rozmyslac.

Formacje współrdzenne cf PUŚCIC.

Cf PRZEPUSZCZANIE, PRZEPUSZCZANY